

Bencsik Gábor: Az apostoli királyság

2021 szeptember 12. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A vita gyakran akörül forgott, hogy vajon a magyar király iktatja be a püspököt a pápa egyetértésével, vagy a pápa a király egyetértésével.

Az egész világ katolikusságát megmozgató eucharisztikus kongresszus budapesti megrendezése ismét a figyelem középpontjába emelte a magyar katolikus egyháznak a világegyházon belül elfoglalt sajátos helyzetét. E sajátosságnak egyik eleme a magyar uralkodók egykori apostoli királyi címe, amelynek valódi tartalmát ma már kevesen ismerik, pedig a története egészen első királyunkig, *Szent Istvánig* megy vissza.

Az apostol szót már a középkorban is kétféle értelemben használták. Jelentette Krisztus tizenkét tanítványát, akik a mesterük halála után tovább hirdették és terjesztették az evangéliumot, de használták átvitt értelemben is mindazokra, akik a későbbiekben a keresztény hit hirdetői voltak, első sorban a pogányok körében.

Ebben az értelemben nevezte *Hartvik* győri püspök az 1112 és 1116 között keletkezett művében Szent Istvánt népe apostolának, akinek a pápa nemcsak koronát, de apostoli keresztet is küldött. Hartvikról tudjuk, hogy Szent István két korábbi, úgynevezett kisebb és nagyobb legendáját használta fel a maga szentéletrajzának megírásakor, és bizonyíthatóan korabeli forrásokat is felhasznált. Nem kétséges tehát, hogy *Kálmán* király idejében, a XII. század legelején a magyar király apostoli szerepének felfogása már létezett, és semmi okunk nincs kételkedni abban, hogy ez már korábban is így volt.

Az apostoli jelző korántsem volt pusztán cím, nagyon is konkrét és kiemelkedő jog kapcsolódott hozzá. Az úgynevezett fekegyúri jogról van szó, magyarul a püspökök kinevezésének, áthelyezésének és fölmentésének a jogáról. Hogy ennek a jognak mekkora jelentősége volt a középkorban, ahhoz elegendő az úgynevezett investitúraháborúra utalnunk (investitúra = püspöki beiktatás), amely *IV. Henrik* német-római császár és *VII. Gergely* pápa, valamint utódai között 1075 és 1122 között folyt, és amelyben sor került a híres Canossa-járáásra, a császár megalázkodására a pápa előtt.

A magyar királyok nem jártak Canossát, bár a püspökök kinevezési jogát sem mindig gyakorolták. Maga *Kálmán*, akinek az uralkodása alatt *Hartvig* megírta a művét, elfogadta, hogy Magyarországon a káptalan által megválasztott fekegyúri papot a király előzetes jóváhagyásának birtokában a pápa iktassa a hivatalába. *III. István* már az előzetes jóváhagyásról is lemondott, noha maga és utódai alkalmanként maguk helyezték püspököket hivatalukba.

A XV. századra újra megerősödött az a felfogás, hogy a magyar királyt fekegyúri jog illeti meg, és *Zsigmond* királytól fogva ez a gyakorlatban is megmutatkozott. A vita gyakran akörül forgott, hogy vajon a magyar király iktatja be a püspököt a pápa egyetértésével, vagy a pápa a király egyetértésével.

A jogbizonytalanság felszámolására, mint annyi más tárgyban, ez ügyben is *Werbőczy István* Hármaskönyve, latin nevén Tripartituma tett kísérletet. A mű első részének 11. címe így fogalmaz: „*Tudnunk kell pedig, hogy ámbár a pápának, vagyis a legfőbb papnak kétféle, úgy mint világi és lelki joghatósága van; mindazáltal ebben az országban, az időnkint megüresült egyházi hivatalok adományozásánál semmi joghatóságot, a megerősítés hatalmán kívül, nem gyakorol (...) mivel ez országban minden egyházat, püspökséget, apátságot és prépostságot egyedül a magyar királyok alapítván, ez alapítás által a kegyuraságnak, kinevezésnek, választásnak és hivataladományozásnak minden hatalmát megszerezték és magukénak tulajdonították. (...) Innen érdemelte ki a király és apostol nevét, mert tanításával, jó cselekedeteivel és példaadásával a földön az apostolokat helyettesítette. És ugyanazért a pápa adományából címereként szentsége jeléül a kettős keresztet is méltán érdemelte ki, hogy tudniillik királynak és apostolnak joggal mondjuk.*”

A Hármaskönyv törvényere ugyan nem emelkedett, de még ha úgy is történt volna, a magyar jog aligha írhatta volna felül a katolikus világegyház joghatóságát. A mindennapokban mégis fokozatosan megerősödött ez a gyakorlat. *II. Ferdinánd* idejétől, 1627-től állandósult az apostoli király cím használata, amelyet *XIV. Benedek* pápa 1758-ban hivatalosan is jóváhagyott, természetesen a mögötte álló joghatósággal együtt.

Ettől kezdve a *Habsburg*-uralkodók magyar királyként egészen 1918-ig viselték ezt a címet, és gyakorolták a fekegyúri jogot, a fekepapi kinevezések ügyében azért természetesen fenntartva az egyeztetéseket a Vatikánnal. Az új államhatalom létrejöttével, 1920-tól ez a jogforrás megszűnt, a rendszerváltás óta pedig az állam teljes egészében távol marad a magyar katolikus fekepapság kinevezésének ügyétől, ez kizárólag a pápának a magyar fekepapi karral egyeztetett döntésén múlik.

Bencsik Gábor - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló
